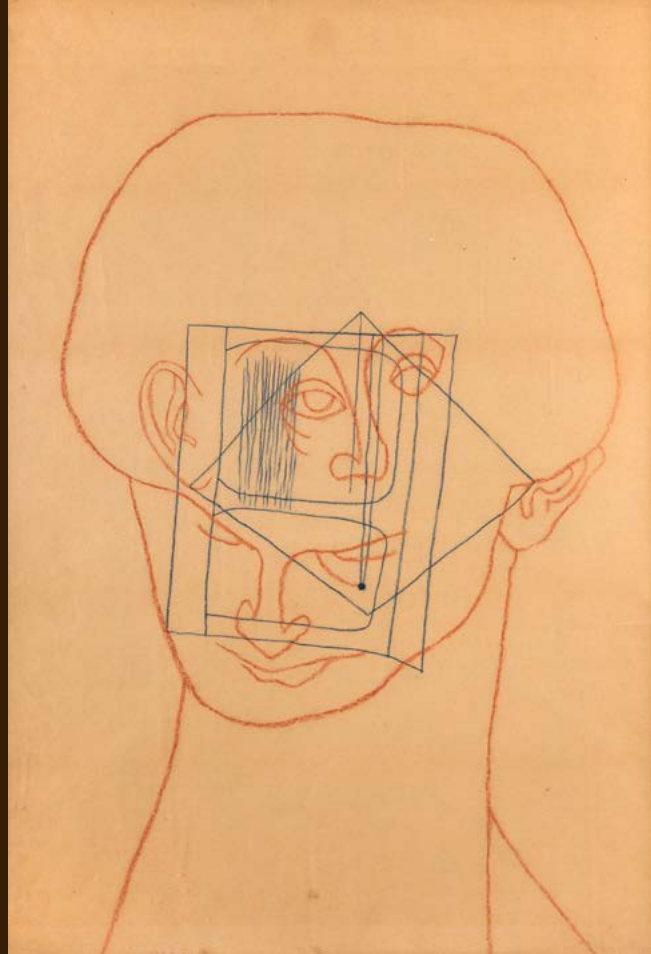

FERENCZY MÚZEUMI
CENTRUM

A PRÓFÉTA

VAJDA
LAJOS

1937/10. | színes kréta, papír | colored chalk on paper | FMC, Szentendre

1937/28. | tempera, kollázs, karton | tempera, collage
on cardboard | FMC, Szentendre

Kísérlet Vajda Lajos rajzi látásmódjának felfejtésére

A 2023 áprilisában újranyíló Vajda Múzeum alapkonceptiója szerint évente változó kiállítással kísérli meg felfejteni Vajda Lajos (1908–1941) életművének korszakait, a korabeli művészeti áramlatokkal való összefüggéseit, illetve bemutatni a művész munkásságával kapcsolatos legújabb kutatások eredményét. Az elmúlt, közel egy évtizedben zárva tartó Vajda Múzeum *Vajda, a Próféta* című nyitókiállítását követően, 2023 őszétől *Vajda Szentendréje* címmel Vajda Lajos Szentendre városához fűződő kapcsolatát, motívumait fedezzük fel, majd 2024-ben – egy szélesebb kitekintéssel – Vajda művészetének és szellemiségének a 20. század második felére gyakorolt hatását fogjuk vizsgálni, különböző (neo)avangárd és kortárs művészek alkotói praxisán keresztül.

A fiatalon elhunyt Vajda Lajos felvállaltan a hagyományokból merítő, de azt progresszív szemlélettel megújító művészete kétségtelenül a 20. század legfontosabb, legnagyobb hatású alkotójává emelik őt. A konstruktívizmustól a szürrealizmuson át, a teljesen egyéni hangvételű transzparens rajzoktól az, élete utolsó éveiben kibontakozó organikus-absztrakt művekig bezárólag konzekvensen épülő munkásságán keresztül válik érzékelhetővé egy koherens, világképteremtő szándékot mutató életmű. Azonban felmerül a kérdés, miben áll, hogyan fogalmazható meg Vajda művészetének úttörő jellege, miért vált a progresszív szellemiségű Európai Iskola „prófétájává”, milyen legendák övezték életében, majd halála után is, és miért lett művészetének sorsa hosszú évtizedeken keresztül a mellözöttség

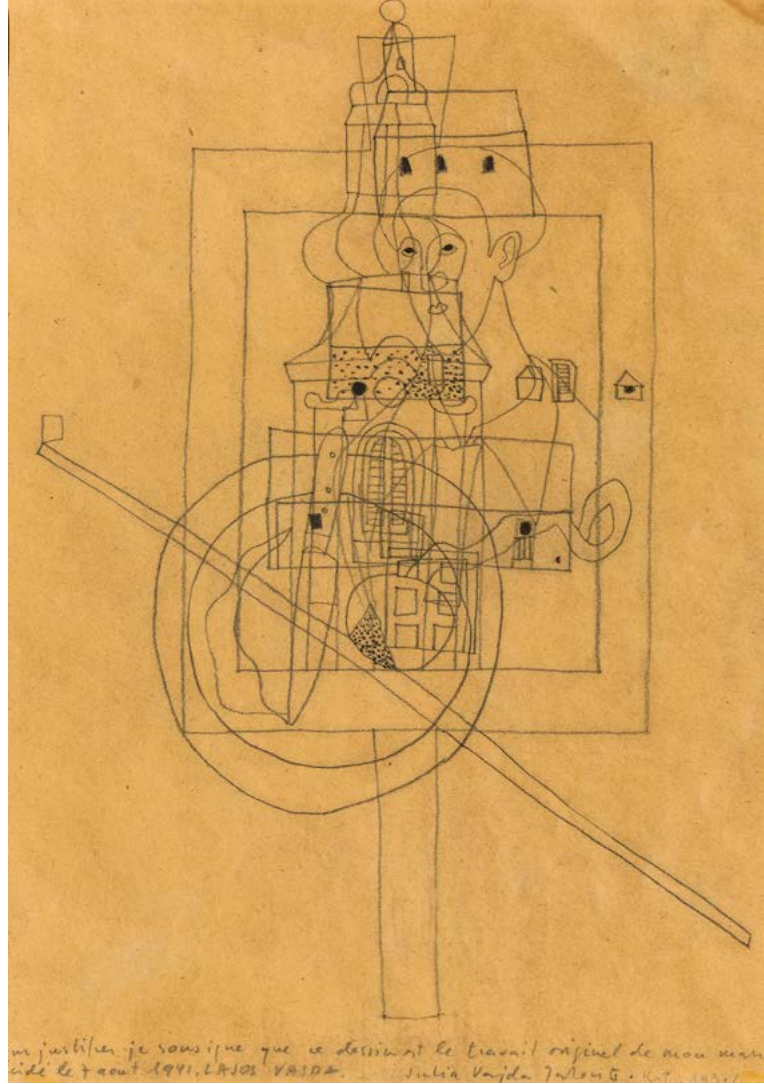
1930–33/14. | fotómontázs, papír | photomontage on paper | FMC, Szentendre

és a meg nem értés. A *Vajda, a Próféta* című kiállítás kizárólag Vajda Lajos műveire koncentrálna három fogalmi és tematikus egység mentén kívánja felvázolni az életmű téri ábrázolással kapcsolatos problémaköreit, és kifejtetni ezek kapcsolatát a korabeli szellemtörténeti és történelmi eseményekkel. A válogatás kísérletet tesz a művész sajátos rajzi látásmódjának, a dimenziók nélküli tér-konceptió gyökereinek feltárására.

A kiállítás felépítése nem kronologikus sorrendet követ; egyfajta szintézist feltételezve, Vajda élete vége felé készült műveinek bemutatásával kezdődik, majd a további termekben sorra veszi, hogy milyen megfigyeléseken keresztül és vizuális kísérletek során jutott el Vajda a saját korát megelőző nagy szénrajzok absztrakciójáig. A kiállítás így a rövid, alig 15 év alatt kibontakozó életművet teljes egészében és a művészi látásmód alakulására koncentrálna vizsgálja, egymás mellé helyezve és párhuzamosan tanulmányozva a kora harmincas években készült montázsokat az 1936 körül készített vonalas rajzokkal, illetve az 1939-től egyre dominánsabbá váló formai absztrakcióval. Mivel eredetileg e műveket Vajda sem címekkel, sem aláírással nem látta el, ezen a kiállításon nem használjuk a később született, leíró képcímeket, a bemutatott alkotásokat csak katalógusszámmal jelöljük. Vajda munkamódszerének feltárása során több kétoldalas műve is kiállításra kerül, köztük olyan alkotások is, amelyet a közönség korábban nem láthatott.

A szentendrei Vajda Múzeum 1986 decemberében nyitotta meg kapuit, azzal a céllal, hogy állandó kiállítóhelyet biztosítson a 20. századi művészet kiemelkedő alkotójának, Vajda Lajosnak. A Ferenczy Múzeumi Centrumban őrzött, 110 műtárgyból álló reprezentatív Vajda-gyűjteményből 100 darabot 1983-ban özvegye és hagyatékának gondozója, Vajda Júlia bocsájtott a Múzeum rendelkezésére, a többi 10 alkotás pedig vásárlás útján került intézményünkhöz.

Szabó Noémi művészettörténész,
a kiállítás kurátora

1937/21. | ceruza, papír | pencil on paper | FMC, Szentendre

1940/24. | szén, papír | chalk on paper | FMC, Szentendre

An attempt at understanding the vision of Lajos Vajda, the draughtsman

The basic concept of the Vajda Museum, which reopens in April 2023, is to present a new exhibition every year, in order to unravel the periods in the oeuvre of Lajos Vajda (1908–1941), its connections to contemporaneous artistic trends, and the results of the latest research on the artist's work. Closed for almost a decade, the Vajda Museum now reopens with the exhibition, *Vajda, the Prophet*. The show that will follow in the autumn of 2023 will explore Lajos Vajda's relationship to Szentendre, its manifestations in his motifs. In 2024, we will broaden our perspective and look at the influence of Vajda's art and ethos on the second half of the 20th century, through the evidence of the creative praxes of various (neo-) avant-garde and contemporary artists.

Though he died young, Lajos Vajda became the most important, most influential Hungarian artist of the 20th century, thanks to a work that consciously drew on traditions, which it then revitalized with a progressive approach. Informed by a desire to create a world view, his oeuvre was marked by coherence throughout its progress from constructivism and surrealism, through transparent drawings of a completely individual tone, to the organic abstract works of his last years. A few questions are worth asking, however. What makes Vajda's art pioneering? Why did he become a 'prophet' for the progressive European School after his death? What legends surrounded him during his life and after his death? And why was his art destined to be ignored and misunderstood for decades? With the works of the

1939/5. | szén, pasztell, papír | chalk, pastel on paper | FMC, Szentendre

artist presented in three conceptual and thematic units, *Vajda, the Prophet* looks at the oeuvre's explorations of spatial representation, and their connections to contemporaneous developments in philosophy and history. The exhibition attempts to expose the roots of the artist's distinctive outlook as a draughtsman, of his concept of space without dimensions.

The structure of the exhibition does not follow a chronological order; assuming a certain synthesis, it begins with the presentation of works Vajda made towards the end of his life, before the rooms that follow shed light on the observations and visual experiments that led him to the abstraction of the great charcoal drawings that put him ahead of his time. This short oeuvre, which spanned a mere fifteen years, is thus examined in its entirety and with a focus on the growth of Vajda's artistic vision, as the exhibition juxtaposes, and studies in parallel, the montages of the early 1930s, the line drawings from ca. 1936, and the visual abstraction that unfolded

from 1939 on. Since Vajda did not originally provide these works with titles or signatures, the descriptive image titles coined later are not used in this exhibition, and the works on view are instead identified only with their catalogue numbers. As part of the elucidation of Vajda's working method, several two-sided works are placed on view, many of which not have been exhibited before.

Szentendre's Vajda Museum opened its doors in December 1986 with the aim of providing a permanent exhibition venue for Lajos Vajda, this outstanding artist of the 20th century. The Ferenczy Museum Centre's impressive Vajda Collection comprises 110 works, 100 of which were made available to the Museum in 1983 by Júlia Vajda, the artist's widow and the caretaker of his estate, while the other ten were purchased by the institution.

Noémi Szabó, Art Historian,
Curator of the exhibition

1936/31. | pasztell, papír | pastel on paper | FMC, Szentendre

A KIÁLLÍTÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ PROGRAMOK

ÁPRILIS 29. SZOMBAT, 17:00

Kiállításnyitó | Vajda, a Próféta – A Vajda Múzeum újrainyitása
Megnyitja: PASSUTH Krisztina, művészettörténész

MÁJUS 5. PÉNTEK, 17:00

Kísérlet Vajda Lajos rajzi látásmódjának felfejtésére
SZABÓ Noémi, művészettörténész
kuratori tárlatvezetése

JÚNIUS 2. PÉNTEK, 17:00

Vajda, az Idegen | PETŐCZ György, író tárlatvezetése

JÚNIUS 24. SZOMBAT, 16:00

Múzeumok Éjszakája a Vajda Múzeumban
RADÁK Judit, művészettörténész tárlatvezetése

JÚLIUS 7. PÉNTEK, 17:00

Vajda Lajos öröksége | Tárlatvezetés

SZEPTEMBER 29. PÉNTEK, 17:00

Finisszás | KASZÁS Tamás, képzőművész záró tárlatvezetése

- A kiállítás online katalógusa elérhető itt:
The online catalogue of the exhibition is available here:
<https://femuz.hu/vajda-lajos-szentendreje/>
- A kiállításához kapcsolódó programokról bővebben:
<https://femuz.hu/vajda-lajos-szentendreje/>
<https://www.facebook.com/ferenczymuzeumicentrum>
- **Hírlevél feliratkozás** (hírek, programok, érdekességek a Ferenczy Múzeumi Centrum életéből):
www.muzeumicentrum.hu
- A kiállítás belépőjeggyel látogatható. A belépőjegy a jegymester.hu-n, a Ferenczy Múzeumban, a Kovács Margit Kerámiamúzeumban, a MűvészetMalomban, a Czóbel Múzeumban illetve a Tourinform irodában kapható! A Vajda Múzeumban nem üzemel jegypénztár.
- A programváltoztatás jogát fenntartjuk!
- PhotoLab - Vajda Múzeum, Hunyadi u. 1.

A broszúra a Vajda, a Próféta – A Vajda Múzeum újranyitása
alkalmából készült. Ferenczy Múzeumi Centrum, Szentendre,
2023. április 30. – október 1.

This brochure was published on the occasion
of the exhibition entitled Vajda the Prophet - Reopening the
Vajda Museum, Ferenczy Museum Center, Szentendre
30 April – 1 Octobre 2023

Kiadja | Publisher Ferenczy Múzeumi Centrum

Felelős kiadó | Publication overseen by PROSEK Zoltán

Kurátor | Curator SZABÓ Noémi

Grafikai terv | Graphic design HERR Ágnes

Fotó | Photo DEIM Balázs

Angol fordítás | English translation MIHÁLY Árpád

Nyomda | Press Pannónia Nyomda Kft.

A borítón | on the cover

VAJDA Lajos: VAJDA Lajos: 1939/12. részlet | detail

© szerzők | The authors

© fordítók | The translators

© Ferenczy Múzeumi Centrum, 2023

A broszúra szerzői jogilag védett. A kiadó előzetes írásos hoz-
zájárulása nélkül részleteiben sem reprodukálható. | All rights
reserved. No part of this brochure can be reproduced without
express written permission from the publisher.

FERENCZY MÚZEUMI
CENTRUM

×

VAJDA
MÚZEUM

Nemzeti
Kulturális
Alap

KULTÚRA · HU

ARTISBUSINESS

Újművészet®

fidelió

PAPAGENO

DUNAKANYAR
event & catering

Szentendre

A kiállítás csütörtöktől vasárnapig
10 és 18 óra között látogatható.

The exhibition is on view from Thursday
to Sunday from 10 am to 6 pm.

FERENCZY MÚZEUMI
CENTRUM

SZENTENDRE
2023

Infó: +36 20 779 6657 | info@muzeumicentrum.hu
www.muzeumicentrum.hu | [f](https://www.facebook.com/ferenczymuzeumicentrum) /ferenczymuzeumicentrum
[@ muzeumicentrum](https://www.instagram.com/muzeumicentrum) | [y](https://www.youtube.com/ferenczymuzeumicentrum) ferenczymuzeumicentrum

#VAJDALAJOS #APROFETA #THEPROPHET
#MUZEUMICENTRUM #AMUZEUMOKVAROSA #SZENTENDRE